

ЗАКОН
О ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ

I - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

- (1) Овим законом утврђују се правила ванпарничног поступка по којима судови или други органи поступају и одлучују о личним, породичним, имовинским и другим правима и правним интересима који се по закону рјешавају у ванпарничном поступку.
- (2) Одредбе овог закона примјењују се и у другим правним стварима из надлежности судова за које законом није изричито одређено да се рјешавају у ванпарничном поступку, а не односе се на заштиту повријеђеног или угроженог права, нити се због карактера правне ствари или својства странака у поступку могу примијенити одредбе Закона о парничном поступку.

Члан 2.

- (1) Опште одредбе овог закона примјењују се и у посебним ванпарничним поступцима садржаним у овом закону ако није другачије одређено, као и у другим ванпарничним стварима за које посебним законом нису уређена правила поступања.
- (2) У ванпарничном поступку сходно се примјењују одредбе Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Сепске", број: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07), ако законом није другачије одређено.

Члан 3.

- (1) Ванпарнични поступак покреће се пред основним судом (у даљем тексту: суд) приједлогом физичког или правног лица, као и приједлогом органа одређеног овим или другим законом.
- (2) Изузетно, суд покреће ванпарнични поступак по службеној дужности у случајевима и под условима одређеним овим или другим законом.
- (3) Ако поступак није покренуо орган који је законом овлаштен да га покрене, суд ће без одлагања обавијестити тај орган да је поступак покренут на приједлог овлаштеног лица и одредити му рок за пријављивање учешћа у поступку, те до истека тог рока застати са поступком, ако је то потребно ради заштите странака у поступку или ради заштите јавног интереса.

Члан 4.

- (1) Учесник у ванпарничном поступку је лице које је поступак покренуло, лице о чијим се правима или правним интересима одлучује у поступку као и орган који учествује у поступку на основу законског овлашћења да покрене поступак, без обзира да ли је поступак покренуло или је касније ступило у поступак.

- (2) Својство учесника у поступку, с правним дејством у одређеној правној ствари, суд може изузетно признати и оним облицима удруживања који немају својство правног лица и за које није посебним прописима одређено да могу бити учесници у поступку, ако испуњавају услове из Закона о парничном поступку и ако се предмет ванпарничне ствари на њих непосредно односи.
- (3) Предлагач у смислу овог закона је лице, односно орган, по чијем приједлогу је поступак покренут, а противник предлагача је лице према којем се остварује право или правни интерес предлагача.

Члан 5.

- (1) У ванпарничном поступку суд по службеној дужности предузима мјере ради заштите права и правних интереса малољетника о којима се родитељи не старају, као и других лица која нису у могућности да се сама брину о заштити својих права и правних интереса.
- (2) Кад се у поступку одлучује о правима и правним интересима малољетника и других лица под посебном заштитом, суд ће обавијестити надлежни орган старатељства о покретању поступка, позивати га на рочишта и достављати му поднеске учесника и рјешења против којих је дозвољен правни лијек, без обзира да ли надлежни орган старатељства учествује у поступку.
- (3) Кад сматра да је то потребно, суд ће позвати надлежни орган старатељства да учествује у поступку и одредити му рок у коме може пријавити своје учешће. Суд ће застати са поступком за вријеме док овај рок не истекне, али надлежни орган старатељства своје право да учествује у поступку може користити после протекла тог рока.

Члан 6.

Надлежни орган старатељства који учествује у поступку, и кад законом није овлашћен да покреће поступак, може да предузима све радње у поступку ради заштите права и правних интереса малољетника и других лица под посебном заштитом, а нарочито да износи чињенице које учесници нису навели, да предлаже извођење доказа и да изјављује правне лијекове.

Члан 7.

Изузетно, суд може дозволити да учесник који нема пословне способности, поред радњи на које је законом овлашћен, предузима и друге радње у поступку ради остваривања својих права и правних интереса, ако сматра да је у стању да схвати значење и правне посљедице тих радњи.

Члан 8.

- (1) У ванпарничним стварима које се односе на лична и породична стања учесника, као и другим ванпарничним стварима које се односе на права и правне интересе са којима учесници не могу располагати, учесници се у поступку пред судом не могу одрећи свог захтјева, признати захтјев противног учесника, нити закључити судско поравнање.

- (2) У поступку из става 1. овог члана суд може утврђивати и чињенице које учесници нису изнијели, као и чињенице које међу учесницима нису оспораване, ако су од значаја за одлучивање.

Члан 9.

- (1) Ванпарнични поступак је јаван.
- (2) У поступку у коме се одлучује о личним и породичним стањима јавност је искључена, осим у поступку проглашења несталих лица умрлим и доказивања смрти.

Члан 10.

- (1) О приједлозима учесника суд одлучује на рочишту само у случајевима када је то законом одређено, или кад оцијени да је одржавање рочишта потребно ради разрешења или утврђивања одлучних чињеница или кад сматра да је због других разлога одржавање рочишта цијелисходно.
- (2) Изостанак појединог учесника са рочишта не спречава суд да даље поступа, ако у појединим случајевима законом није другачији одређено.
- (3) Саслушање појединих учесника у поступку може се извршити и у одсуству других учесника.

Члан 11.

- (1) Приједлог за покретање ванпарничног поступка може се повући до доношења првостепеног рјешења.
- (2) Приједлог поднесен од више лица повлачи се њиховом сагласном изјавом, осим ако законом није другачије одређено.
- (3) Приједлог се може повући и након доношења првостепеног рјешења све док поступак није правоснажно окончан, ако се тиме не вријеђају права других учесника на које се рјешење односи или ако остали учесници на то пристану.
- (4) Ако је приједлог повучен последице доношења првостепеног рјешења, првостепени суд ће рјешење укинути и поступак обуставити.
- (5) Сматраће се да је приједлог повучен кад предлагач не дође на прво рочиште ако је био уредно позван, а не постоје општепознате околности које су га спријечиле да дође на рочиште. Оправдане разлоге изостанка суд може уважити и без изјашњавања осталих учесника све док им не упути рјешење о повлачењу приједлога.
- (6) У случајевима из ст. 1. и 5. овог члана, остали учесници који су законом овлашћени да покрену поступак могу предложити да се поступак настави. Приједлог за наставак поступка може се поднијети у року од 15 дана од дана пријема рјешења о повлачењу приједлога.

Члан 12.

- (1) У поступку у коме се одлучује о личним и породичним стањима учесника мјесно надлежан је суд на чијем подручју лице, у чијем је интересу да се поступак води, има пребивалиште, а ако нема пребивалиште, суд на чијем подручју то лице има боравиште, ако законом није другачије одређено.
- (2) У другим ванпарничним стварима мјесно је надлежан суд на чијем подручју предлагач има пребивалиште или боравиште, односно сједиште, ако законом није другачије одређено.
- (3) Кад се у ванпарничном поступку одлучује о непокретности, искључиво је надлежан суд на чијем се подручју непокретност налази, а ако се непокретност налази на подручју више судова надлежан је сваки од тих судова.

Члан 13.

- (1) У ванпарничном поступку суд се може по службеној дужности огласити мјесно ненадлежним најкасније на првом рочишту, а ако рочиште није одржано, до предузимања прве радње коју је по позиву суда учесник предузео.
- (2) Ако се у току поступка измијене околности на којима је мјесна надлежност суда заснована, суд који води поступак може предмет уступити суду који је према измијењеним околностима мјесно надлежан, ако је очигледно да ће се пред тим судом поступак лакше спровести, или ако је то у интересу лица под посебном друштвеном заштитом.
- (3) Кад се предмет уступа другом суду у интересу лица под посебном заштитом, суд ће прије уступања предмета позвати надлежни орган старатељства да у одређеном року да своје мишљење о цјелисходности уступања. Ако надлежни орган старатељства у одређеном року не достави мишљење, суд ће поступити према околностима случаја водећи рачуна о интересима лица под посебном заштитом.

Члан 14.

- (1) Ако суд утврди да би поступак требало спровести по правилима парничног поступка, обуставиће ванпарнични поступак.
- (2) Поступак ће се по правоснажности рјешења из става 1. овог члана наставити по правилима парничног поступка пред надлежним судом.

Члан 15.

У ванпарничном поступку у првом степену одлучује судија појединац или нотар, као повјереник суда.

Члан 16.

- (1) У ванпарничном поступку одлуке се доносе у облику рјешења.

- (2) Рјешење против кога је дозвољена посебна жалба као и рјешење другостепеног суда, мора бити образложено.

Члан 17.

Против рјешења донесеног у првом степену може се изјавити жалба у року од осам дана од дана достављања рјешења, ако законом није другачије одређено.

Члан 18.

- (1) Жалба задржава извршење рјешења, ако законом није другачије одређено.
- (2) У случају кад је потребно да се заштите права малолетника или других лица под посебном заштитом, суд може по службеној дужности, а ради заштите права других учесника по њиховом приједлогу, одредити да се положи обезбјеђење у готовом новцу. Кад то посебне околности случаја захтијевају, давање обезбјеђења може се одредити у другом облику.

Члан 19.

- (1) Првостепени суд може поводом благовремено изјављене жалбе новим рјешењем преиначити или укинути своје раније рјешење, ако нађе да је жалба основана, а тиме се не вријеђају права других учесника која се заснивају на том рјешењу.
- (2) Ако првостепени суд не преиначи, односно не укине своје рјешење, жалбу, заједно са списима, доставиће другостепеном суду на одлучивање без обзира да ли је жалба поднесена у законом одређеном року.
- (3) Другостепени суд може одлучити и о неблагоприятно поднесеној жалби, ако се тиме не вријеђају права других лица која се заснивају на том рјешењу.

Члан 20.

- (1) Кад одлука суда зависи од рјешења претходног питања да ли постоји неко право или правни однос, а о том питању још није донио одлуку суд или други надлежни орган (у даљем тексту: претходно питање), суд може сам ријешити то питање, ако законом није другачије одређено.
- (2) Одлука суда о претходном питању има правно дејство само у ванпарничном поступку у коме је то питање ријешено.

Члан 21.

- (1) Ако су међу учесницима спорне чињенице важне за рјешење претходног питања, суд ће их упутити да у одређеном року покрену парницу или поступак пред надлежним органом управе ради рјешења спорног права, односно правног односа.

- (2) На парницу, односно на поступак пред надлежним органом управе, суд ће упутити оног учесника чије право сматра мање вјероватним, ако законом није другачије одређено.

Члан 22.

- (1) Ако учесник који је упућен на парницу или поступак пред надлежним органом управе у року који не може бити дужи од 30 дана, покрене парницу, односно поступак пред надлежним органом управе, ванпарнични поступак ће се прекинути до правоснажног окончања парничног, односно управног поступка.
- (2) Ако ниједан од учесника до завршетка ванпарничног поступка не покрене парницу, односно поступак пред надлежним органом управе, суд ће довршити поступак без обзира на захтјеве у погледу којих је учесник упућен на парницу, односно на поступак пред надлежним органом управе.

Члан 23.

- (1) Кад се рјешењем суда мијења лично или породично стање учесника или њихова права и дужности, правне посљедице рјешења настају кад оно постане правоснажно.
- (2) Изузетно, суд може одлучити да правне посљедице рјешења наступају прије правоснажности, ако је то потребно ради заштите малољетника или других лица под посебном заштитом.
- (3) Правоснажно рјешење којим се мијења лично или породично стање учесника без одлагања се доставља органу јединице локалне самоуправе надлежном за послове вођења матичних књига рођених за то лице.

Члан 24.

Правоснажност рјешења донесеног у ванпарничном поступку не спречава учеснике да свој захтјев о коме је рјешењем одлучено остварују у парници или у поступку пред надлежним органом управе, кад им је то право признато законом.

Члан 25.

У ванпарничном поступку у коме се одлучује о стамбеним стварима и накнади за експроприсану непокретност, против правоснажног рјешења донесеног у другом степену, допуштена је ревизија под условима предвиђеним Законом о парничном поступку.

Члан 26.

- (1) Ако постоје услови из члана 19. овог закона, суд ће по приједлогу за понављање поступка претходно поступити као по неблаговремено поднесеној жалби. Уколико другостепени суд нађе да ти услови не постоје вратиће предмет првостепеном суду ради поступања по приједлогу.
- (2) Против рјешења којим је поступак правоснажно завршен, приједлог за понављање поступка не може се поднијети ако је учеснику овим или другим законом признато право

да свој захтјев, о коме је рјешењем одлучено, остварује у парници или у поступку пред надлежним органом управе.

Члан 27.

- (1) О трошковима поступка у стварима које се односе на лично и породично стање учесника суд одлучује по слободној оцјени, водећи рачуна о околностима случаја и о исходу поступка, с тим што се у погледу трошкова поступка који су проузроковани учешћем надлежног органа старатељства у ванпарничном поступку примјењују одредбе Закона о парничном поступку.
- (2) У ванпарничним стварима које се односе на имовинска права учесника, учесници сnose трошкове на једнаке дијелове, али ако постоји знатна разлика у погледу њиховог удјела у имовинском праву о коме се одлучује, суд ће према сразмјеру тог удјела одредити колики ће дио трошкова сносити сваки учесник.
- (3) У ванпарничним стварима из става 2. овог члана суд може одлучити да све трошкове поступка сноси учесник у чијем се интересу поступак води, односно учесник који је својим понашањем искључиво дао повода за покретање поступка.

II УРЕЂЕЊЕ ЛИЧНИХ СТАЊА

1. Одузимање и враћање пословне способности

Члан 28.

- (1) У поступку одузимања и враћања пословне способности суд утврђује да ли је пунољетно лице због потпуне или дјелимичне неспособности за расуђивање у стању да се само брине о својим правима и интересима, те да у складу с тим потпуно или дјелимично одузме пословну способност пунољетном лицу, или потпуно или дјелимично врати пословну способност оном пунољетном лицу код којег су престали разлози за потпуно, односно дјелимично одузимање пословне способности.
- (2) Поступак из става 1. овог члана мора се завршити у року који не може бити дужи од 30 дана од дана пријема приједлога.

Члан 29.

- (1) Поступак за одузимање и враћање пословне способности покреће се на приједлог:
 - а) надлежног органа старатељства,
 - б) надлежног тужиоца,
 - в) брачног друга, дјетета и родитеља оног лица за које се предлаже одузимање, односно враћање послове способности,
 - г) дједа, бабе, брата, сестре, унука и других лица, уколико трајно живе у домаћинству са лицем за које се предлаже одузимање, односно враћање пословне способности,
 - д) лица коме се одузима или враћа пословна способност уколико оно може да схвати значај и правне посљедице свог приједлога и
 - ђ) других лица, уколико је предвиђено законом.
- (2) Поступак може покренути и суд по службеној дужности.

Члан 30.

За вођење поступка надлежан је суд на чијем подручју лице коме се одузима или враћа пословна способност има пребивалиште, односно боравиште.

Члан 31.

Ако је лице коме се одузима, односно враћа пословна способност власник непокретних ствари, суд ће без одлагања, ради забиљежбе вођења поступка, обавијестити земљишно-књижну канцеларију мјесно надлежног суда .

Члан 32.

О покретању поступка обавјештава се орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове вођења матичних књига у којима је уписано лице коме се одузима, односно враћа пословна способност, ради евидентирања вођења поступка.

Члан 33.

- (1) На сва рочишта за расправљање о приједлогу позивају се предлагач, старатељ лица коме се одузима или враћа пословна способност, односно његов привремени заступник и надлежни орган старатељства.
- (2) Лице коме се одузима, односно враћа пословна способност позива се на рочиште, осим ако ово лице по оцјени суда није у стању да схвати значај и правне посљедице свог учешћа у поступку.

Члан 34.

- (1) О одузимању, односно враћању пословне способности суд одлучује на основу чињеница утврђених на рочишту.
- (2) Ако је лице коме се одузима, односно враћа пословна способност смјештено у јавну здравствену установу (у даљем тексту: здравствена установа), суд може у тој здравственој установи организовати рочиште на којем ће саслушати противника предлагача.

Члан 35.

Лице према коме се поступак води мора прегледати вјештак медицинске струке одговарајуће специјалности који ће дати налаз и мишљење о његовом душевном стању и способностима за расуђивање.

Члан 36.

- (1) Уколико је за утврђивање душевног стања и способности за расуђивање лица коме се одузима пословна способност по мишљењу вјештака медицинске струке неопходно да се оно смјести у здравствену установу , суд може донијети рјешење којим ће одредити да ово лице привремено, али најдуже три мјесеца буде смјештено у таквој установи.
- (2) Ако се здравствена установа из става 1. овог члана налази ван подручја суда који спороводи поступак, овај суд ће потребне радње извести путем надлежног суда.
- (3) Против рјешења из става 1. овог члана дозвољена је жалба.

Члан 37.

Кад утврди да постоје услови за одузимање пословне способности, суд ће лицу према коме се води поступак, потпуно или дјелимично одузети пословну способност.

Члан 38.

- (1) Суд може одложити доношење рјешења о дјелимичном одузимању пословне способности због злоупотребе алкохола или других опојних средстава, ако се основано може очекивати да ће се лице према коме се поступак води уздржати од злоупотребе алкохола или других опојних средстава.
- (2) Суд ће одложити доношење рјешења из става 1. овог члана ако се лице самоиницијативно или на предлог суда подвргне лијечењу у здравственој установи.
- (3) Доношење рјешења из ст. 1. и 2. овог члана одлаже се на вријеме од шест до дванаест мјесеци. Рјешење о одлагању опозваће се ако лице коме се одузима пословна способност настави са злоупотребом алкохола или других опојних средстава у вријеме одлагања доношења рјешења.

Члан 39.

Кад престану разлози због којих је одузета пословна способност, суд ће по службеној дужности или на приједлог овлашћених лица из члана 29. овог закона спровести поступак и зависно од његових резултата донијети рјешење којим се противнику предлагача потпуно или дјелимично враћа пословна способност.

Члан 40.

У поступку враћања пословне способности сходно се примјењују одредбе овог закона о одузимању пословне способности.

Члан 41.

- (1) Против рјешења о одузимању или враћању пословне способности жалбу могу изјавити лица која су учествовала у поступку у року од три дана од дана пријема рјешења.
- (2) Лице коме се одузима пословна способност може изјавити жалбу без обзира на своје здравствено стање.
- (3) Жалба не задржава извршење рјешења, ако суд, из оправданих разлога, другачије не одлучи. Првостепени суд ће жалбу са списима без одлагања доставити другостепеном суду, који је дужан да донесе одлуку у року од три дана од дана пријема рјешења.

Члан 42.

Правоснажно рјешење о одузимању односно о враћању пословне способности, суд ће доставити органу јединице локалне самоуправе надлежном за послове вођења матичних књига ради уписа у матичну књигу рођених и земљишно-књижној канцеларији мјесно надлежног суда.

Члан 43.

Трошкове поступка одузимања и враћања пословне способности сноси предлагач.

2. Задржавање душевно болесног лица у здравственој установи

Члан 44.

- (1) У поступку задржавања у здравственој установи суд одлучује о задржавању душевно болесног лица у здравственој установи када је због природе болести неопходно да то лице буде ограничено у слободи кретања или контактирања са спољним свијетом, као и његовом отпуштању кад престану разлози због којих је задржано.
- (2) Поступак из става 1. овог члана се мора завршити у року који не може бити дужи од осам дана.

Члан 45.

Приликом смјештаја душевно обољелог лица у здравствену установу мора се обезбиједити право на заштиту његовог људског достојанства, физичког и психичког интегритета уз поштовање његове личности, приватности те моралних и других увјерења.

Члан 46.

- (1) Здравствена установа може примити на лијечење душевно болесно лице, уз његову сагласност, ако је према природи болести у стању да да такву сагласност.
- (2) Сагласност из става 1. овог члана даје се у писменом облику пред овлашћеним органом здравствене установе, уз присуство два пунољетна лица, која су пословно способна и писмена, а нису запослена у тој здравственој установи и нису у крвном сродству примљеног лица у правој линији, у побочној линији закључно са четвртим степеном, по тазбини до другог степена, ни његов брачни друг, као ни лице које га је довело у здравствену установу. Ако се лицу из става 1. овог члана ограничи слобода кретања или контактирања са спољним свијетом, здравствена установа је дужна да у року од 24 сата о том обавијести суд подношењем писмене обавијести и на начин прописан чланом 47. овог закона.

Члан 47.

- (1) Кад здравствена установа прими на лијечење душевно болесно лице без његове сагласности или без одлуке суда, дужна је да о томе одмах, а најкасније у року од 24 сата, писмено обавијести суд на чијем подручју се налази та установа.
- (2) Обавјештење из става 1. овог члана садржи податке о примљеном лицу и лицу које га је довело у здравствену установу.
- (3) Уз обавијест здравствена установа доставља суду, по могућности, податке о природи и степену болести са расположивом медицинском документацијом.

Члан 48.

- (1) Здравствена установа је дужна да поступи у складу са одредбама члана 47. овог закона и у случају кад лице које је примљено у здравствену установу уз своју сагласност опозове дату

сагласност, а овлаштено лице или орган те здравствене установе сматра да је потребно његово даље задржавање.

- (2) Рок за обавјештавање суда тече од дана опозивања дате сагласности.

Члан 49.

Обавјештења из чл. 46. и 47. овог закона не подnose се ако је душевно болесно лице задржано у здравственој установи на основу одлуке донесене у поступку за одузимање пословне способности или у кривичном, односно прекршајном поступку.

Члан 50.

Ако пријем у здравствену установу није извршен на основу одлуке надлежног суда, суд на чијем се подручју налази здравствена установа дужан је одмах по пријему обавјештења из чл. 46. и 47. овог закона или кад на други начин сазна за боравак душевно болесног лица у здравственој установи без његове сагласности, по службеној дужности покренути поступак за задржавање у здравственој установи.

Члан 51.

Након покретања поступка о задржавању душевно болесног лица у здравственој установи, суд ће предузети мјере да то лице одмах прегледа вјештак медицинске струке одговарајуће специјалности и да да налаз и мишљење о његовом душевном стању и способности за расуђивање.

Члан 52.

- (1) Суд је дужан да испита све околности које су од значаја за доношење рјешења и да саслуша сва лица која имају сазнање о битним чињеницама.
- (2) Уколико је то могуће и ако то неће штетно утицати на здравље душевно болесног лица, суд ће саслушати и то лице.

Члан 53.

- (1) По завршеном поступку суд је дужан одмах, а најкасније у року од три дана, да донесе рјешење којим ће одлучити да ли се душевно болесно лице, задржано у здравственој установи, може и даље задржавати или ће се пустити из здравствене установе.
- (2) О својој одлуци суд обавјештава надлежни орган старатељства.

Члан 54.

- (1) Кад суд одлучи да се примљено душевно болесно лице задржи у здравственој установи одредиће и вријеме задржавања које не може бити дуже од годину дана.
- (2) Здравствена установа је дужна да суду, по потреби, доставља извјештаје о промјенама у здравственом стању задржаног лица.

Члан 55.

Ако здравствена установа оцијени да задржано лице треба да остане на лијечењу и по истеку времена одређеног рјешењем суда, дужна је да 30 дана прије истека тог времена предложи суду продужење задржавања.

Члан 56.

Суд може и прије истека времена одређеног за задржавање у здравственој установи, по службеној дужности или на приједлог задржаног лица или његовог старатеља одлучити о пуштању лица из здравствене установе, ако утврди да се његово здравствено стање побољшало у толикој мјери да су престали разлози за даље задржавање.

Члан 57.

Рјешење из члана 55. и 56. овог закона суд доноси на основу новог прегледа задржаног лица и у поступку проведеном на исти начин као и кад је вођен поступак за задржавање у здравственој установи.

Члан 58.

- (1) Против рјешења о задржавању у здравственој установи и пуштању из ове организације жалбу могу изјавити здравствена установа која је задржала душевно болесно лице, задржано лице, његов старатељ, односно привремени заступник и надлежни орган старатељства и то у року од осам дана од дана пријема рјешења.
- (2) Жалба не задржава извршење рјешења, ако суд из оправданих разлога другачије не одлучи.
- (3) Првостепени суд ће жалбу са списима без одлагања доставити другостепеном суду, који је дужан да донесе одлуку у року од три дана од дана пријема жалбе.

Члан 59.

Трошкове поступка задржавања у здравственој установи сноси јединица локалне самоуправе на чијем подручју задржано лице има посљедње пребивалиште, а ако нема пребивалиште у Републици Српској или је оно непознато, трошкове сноси јединица локалне самоуправе на чијем подручју задржано лице има боравиште.

3. Проглашење несталих лица умрлим и доказивање смрти

Члан 60.

У поступку проглашења несталих лица умрлим и доказивања смрти суд одлучује о проглашењу несталих лица умрлим и о доказивању смрти.

Члан 61.

- (1) Умрлим ће се прогласити лице:
 - а) о чијем животу за последњих пет година није било никаквих вијести, а од чијег рођења је протекло шездесет година,

б) о чијем животу за последњих пет година није било никаквих вијести, а за које је вјероватно да више није живо,

в) које је нестало у бродолому, саобраћајној несрећи, пожару, поплави, земљотресу или у каквој другој непосредној смртној опасности, а о чијем животу није било никаквих вијести за шест мјесеци од дана престанка такве опасности и

г) које је нестало у току рата или у вези са ратним догађајима, а о чијем животу није било никаквих вијести за годину дана од дана престанка непријатељства.

- (2) Рокови из става 1. овог члана рачунају се од дана кад је према последњим вијестима нестало лице несумњиво било живо, а ако се тај дан не може тачно утврдити, ти рокови почињу тећи истеком мјесеца, односно године у којој је нестало лице, према последњим вијестима, било живо.

Члан 62.

- (1) Смрт неког лица може се доказивати по одредбама овог закона само кад се смрт не може доказати исправама предвиђеним прописима о матичним књигама.
- (2) У поступку доказивања смрти сходно ће се примијенити одредбе о проглашењу несталих лица умрлим с тим што огласни рок не може бити краћи од 15, нити дужи од 30 дана.

Члан 63.

За проглашење несталог лица умрлим и за доказивање смрти надлежан је суд на чијем подручју је то лице имало последње пребивалиште, а ако није имало пребивалиште, суд на чијем подручју је то лице имало последње боравиште.

Члан 64.

- (1) Приједлог за проглашење несталог лица умрлим и приједлог за доказивање смрти може поднијети свако физичко и правно лице које за то има правни интерес, као и заинтересовани републички орган.
- (2) Приједлог из става 1. овог члана садржи нарочито: назив суда, име и презиме лица за које се предлаже да се прогласи умрлим, односно чију смрт треба доказати, датум рођења и последње пребивалиште, односно боравиште тог лица, чињенице на којима се заснива приједлог, доказе којима се утврђују те чињенице, правни интерес предлагача за подношење приједлога, име и презиме односно назив предлагача и његову адресу.
- (3) Уз приједлог се подноси извод из матичне књиге рођених за лице на које се приједлог односи.

Члан 65.

- (1) По пријему приједлога из претходног члана суд ће, по потреби, саслушати предлагача и свједоке, прибавити потребне податке и извјештаје и затражити од надлежног органа старатељства да лицу на које се приједлог односи одреди старатеља.
- (2) Ако суд оцијени да нису испуњени услови да се поступак покрене, донијеће рјешење којим ће приједлог одбацити.

- (3) Ако суд оцијени да су испуњени услови да се поступак покрене, објавиће у „Службеном гласнику Републике Српске“ оглас да је поступак покренут. У огласу о покретању поступка за проглашење несталога лица умрлим, навешће се битне околности на којима се приједлог заснива, нестало лице позвати да се јави, а остала лица којима су познати било какви подаци о животу или смрти несталога, позвати да то јаве суду у року од три мјесеца од дана објављивања огласа.
- (4) Оглас о покретању поступка за доказивање смрти неког лица треба да садржи назнаку дана, мјесеца и године за које се сматра да је то лице умрло и позив лицима која о томе нешто знају да то јаве суду у року од 30 дана од дана објављивања огласа у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Члан 66.

- (1) По истеку рока означеног у огласу, суд ће саслушати старатеља, а по потреби и предлагача и након што спроведе и друге доказе, одлучиће о приједлогу.
- (2) Ако суд утврди да нису испуњени услови да се нестало лице прогласи умрлим, односно да се утврди смрт, донијеће рјешење којим се приједлог одбија.

Члан 67.

- (1) У рјешењу којим се нестало лице проглашава умрлим, односно којим се утврђује смрт, назначиће се дан, мјесец и година, а по могућности и сат који се има сматрати као вријеме смрти несталога лица.
- (2) Као дан смрти сматра се дан када је нестало лице вјероватно умрло или дан који вјероватно није преживјело. Ако тај дан не може да се утврди, као дан смрти сматра се први дан послје истека рока из члана 61. овог закона.

Члан 68.

Против рјешења донесеног у првом степену жалбу могу изјавити предлагач и старатељ лица које је нестало, односно лица за које се смрт доказује.

Члан 69.

Правоснажно рјешење о проглашењу несталога лица умрлим, односно о доказивању смрти суд ће доставити органу јединице локалне самоуправе надлежном за послове вођења матичних књига, ради уписа у матичну књигу умрлих.

Члан 70.

- (1) Ако је лице које је проглашено умрлим живо или је умрло другог дана, а не оног дана који се по рјешењу суда сматра као дан његове смрти, свако физичко и правно лице које за то има правни интерес, као и заинтересовани државни орган, могу захтијевати од суда да се рјешење о проглашењу несталога лица умрлим стави ван снаге, односно преиначи.
- (2) О покретању поступка у случајевима из става 1. овог члана без одлагања ће се обавијестити суд који је надлежан за расправљање заоставштине тог лица. Поступак за расправљање заоставштине који је у току прекинуће се, а ако је заоставштина правоснажно расправљена и

ако је извршен упис у земљишне књиге или друге јавне књиге о непокретностима, наредиће се да се у ове књиге стави забиљешка о покретању поступка за стављање ван снаге, односно преиначење рјешења о проглашењу несталог лица умрлим.

Члан 71.

- (1) Ако се утврди да је нестало лице које је проглашено умрлим живо или да је умрло другог дана, а не оног који се по рјешењу суда сматра као дан његове смрти, суд ће ставити ван снаге, односно преиначити своје раније рјешење.
- (2) Ако суд на основу спроведеног поступка оцијени да нема мјеста стављању ван снаге или преиначењу ранијег рјешења, доставиће правоснажно рјешење о томе суду надлежном за расправљање заоставштине ради даљег поступања односно брисања забиљешке у земљишној књизи и другим јавним књигама о непокретностима.

Члан 72.

- (1) Ако се лице проглашено за умрло јави суду и предложи да се стави ван снаге рјешење којим је проглашено умрлим, суд ће, пошто утврди његову истовјетност са лицем које је проглашено умрлим, без даљег поступка ставити ван снаге то рјешење.
- (2) Правоснажно рјешење о стављању ван снаге или преиначењу рјешења о проглашењу несталог лица умрлим доставиће се органу јединице локалне самоуправе надлежном за послове вођења матичних књига, суду надлежном за расправљање заоставштине и надлежном органу старатељства.

Члан 73.

Трошкове поступка за проглашење несталог лица умрлим и за доказивање смрти сноси предлагач.

III УРЕЂЕЊЕ ПОРОДИЧНИХ ОДНОСА

1. Дозвола за закључење брака

Члан 74.

У поступку давања дозволе за закључење брака, суд одлучује о давању дозволе за закључење брака између одређених лица када је законом прописано да се брак између њих може закључити само на основу дозволе суда.

Члан 75.

- (1) Поступак за давање дозволе за закључење брака покреће се на приједлог малољетног лица.
- (2) Приједлог за покретање поступка садржи личне податке лица која желе да закључе брак, личне податке о родитељима предлагача, чињенице на којима се заснива приједлог и доказе о изнесеним чињеницама.

Члан 76.

- (1) Суд ће на одговарајући начин испитати све околности које су од значаја за утврђење да ли постоји слободна воља и жеља малољетника да закључе брак, као и да ли је малољетно лице тјелесно и душевно способно за вршење права и дужности које произилазе из брака.
- (2) Прије доношења рјешења, суд ће прибавити налаз и мишљење здравствене установе и мишљење надлежног органа старатељства, саслушаће предлагача и лице са којим жели да закључи брак, родитеља или старатеља односно усвојитеља предлагача, а по потреби може да изведе и друге доказе. Суд неће саслушати родитеља коме је одузето родитељско право, а оцијениће да ли ће саслушати родитеља који без оправданих разлога не врши родитељско право.
- (3) Суд ће, у правилу саслушати предлагача без присуства осталих учесника у поступку.
- (4) Суд је дужан да утврди и лична својства, имовинско стање и друге битне околности које се односе на лице са којим предлагач жели да закључи брак.
- (5) У поступку суд ће на одговарајући начин испитати оправданост приједлога водећи рачуна о остваривању циљева брака и о заштити породице, као и важећим схватањима средине у којој живе лица која желе да закључе брак.

Члан 77.

- (1) Рјешење о давању дозволе за закључење брака доставља се предлагачу и лицу са којим предлагач жели да закључи брак, родитељима односно старатељима предлагача и надлежном органу старатељства.
- (2) Рјешење којим се одбија приједлог дозволе за закључење брака доставља се предлагачу.

Члан 78.

Против рјешења којим се дозвољава закључење брака жалбу могу да изјаве сви учесници у поступку из члана 77. став 1. овог закона, а против рјешења којим се одбија приједлог за давање дозволе жалбу може изјавити само предлагач.

Члан 79.

Лица којима је дозвољено закључење брака не могу брак закључити прије правоснажности рјешења о давању дозволе за закључење брака.

Члан 80.

Приједлог за давање дозволе за закључење брака може се повући до правоснажности рјешења о давању дозволе за закључење брака.

2. Продужење и престанак родитељског права

Члан 81.

- (1) У поступку продужења и престанка родитељског права, суд одлучује о продужењу и престанку родитељског права кад је то законом прописано.
- (2) Поступак из става 1. овог члана се мора завршити у року који не може бити дужи од 15 дана од дана подношења приједлога.

Члан 82.

Поступак за продужење и престанак родитељског права покреће се на приједлог родитеља односно усвојитеља или надлежног органа старатељства.

Члан 83.

Лице над којим се продужује родитељско право или се одређује престанак тог права, у поступку из члана 82. овог закона заступа посебан старатељ којег одреди надлежни орган старатељства или привремени заступник којег одреди суд који спроводи поступак за продужење или престанак родитељског права.

Члан 84.

- (1) Суд ће по службеној дужности утврдити све чињенице које су битне за доношење рјешења.
- (2) Ради доношења рјешења суд ће одржати рочиште на које ће позвати предлагача, надлежни орган старатељства и родитеље лица из члана 83. овог закона без обзира на то да ли су они предложили покретање поступка, а на рочишту обавезно саслушати родитеље и представнике надлежног органа старатељства, те прибавити мишљење о цјелисходности продужења родитељског права.
- (3) Стање душевног здравља и способности лица из члана 83. овог закона утврђују се на начин одређен у члану 36. овог закона.

Члан 85.

У поступку продужења и престанка родитељског права сходно се примјењују одредбе овог закона о одузимању и враћању пословне способности.

3. Одузимање и враћање родитељског права

Члан 86.

- (1) У поступку одузимања и враћања родитељског права суд одлучује о одузимању и враћању родитељског права када је то законом прописано.
- (2) Поступак из става 1. овог члана је хитан, а завршиће се најкасније у року од 15 дана од дана пријема приједлога.

Члан 87.

Поступак за одузимање и враћање родитељског права покреће се на приједлог родитеља односно усвојитеља који има родитељско право или надлежног органа старатељства, а поступак за враћање родитељског права и на приједлог родитеља коме је било одузето то право.

Члан 88.

Ако поступак није покренут на приједлог надлежног органа старатељства, суд ће без одлагања обавијестити овај орган о покретању поступка и позвати га да учествује у поступку.

Члан 89.

- (1) Суд ће, по службеној дужности, утврдити све чињенице које су битне за доношење рјешења.
- (2) Ради утврђивања битних чињеница суд ће одржати рочиште на које ће позвати предлагача, надлежни орган старатељства, оба родитеља и старатеља лица чијем се родитељу одузима, односно вараћа родитељско право.
- (3) Суд је обавезан да саслуша родитеље, а малолетник се саслушава само кад је то неопходно и није штетно за његово душевно стање.
- (4) При доношењу рјешења о одузимању и враћању родитељског права суд ће узети у обзир и жеље малолетника ако је способан да их изрази.

Члан 90.

У поступку одузимања и враћања родитељског права сходно се примјењују одредбе овог закона о одузимању и враћању пословне способности.

IV УРЕЂЕЊЕ ИМОВИНСКИХ ОДНОСА

1. Расправљање заоставштине

Члан 91.

У поступку за расправљање заоставштине суд утврђује ко су насљедници умрлог, која имовина сачињава његову заоставштину и која права из заоставштине припадају насљедницима, легатарима и другим лицима.

Члан 92.

Учесником у поступку расправљања заоставштине сматрају се насљедници и легатари, као и друга лица која остварују неко право из заоставштине.

Члан 93.

- (1) Поступак за расправљање заоставштине суд покреће по службеној дужности, чим сазна да је неко лице умрло или да је проглашено умрлим.

- (2) Захтјев за покретање тог поступка могу поднијети насљедници, легатарии, као и друга лица која могу остварити неко право из заоставштине.

Члан 94.

- (1) Оставински поступак се проводи пред основним судом, односно пред нотаром, као повјереником суда.
- (2) У основном суду оставински поступак проводи судија појединац, а поједине радње може предузимати стручни сарадник.
- (3) Суд може повјерити нотару провођење оставинског поступка, у складу са одредбама овог закона и у том случају ће нотару доставити смртвоницу са прилозима.
- (4) Кад нотар проводи радње у оставинском поступку, као повјереник суда, овлаштен је као судија основног суда предузимати све радње у поступку и доносити све одлуке осим за одлуке које су у искључивој надлежности основног суда.

Члан 95.

- (1) О радњама извршеним у поступку саставља се записник.
- (2) О мање важним изјавама учесника и обавјештењима које суд прикупља може се, умјесто записника, сачинити само биљешка у спису.
- (3) Записник потписују учесници ако су присуствовали радњи у поступку, судија и записничар односно други овлашћени радник који је саставио записник.
- (4) Биљешку у спису потписује њен састављач.

Члан 96.

- (1) За расправљање заоставштине лица које је у часу смрти имало пребивалиште у Републици Српској, а које је држављанин Републике Српске и Босне и Херцеговине, у погледу непокретне имовине која се налази у Републици Српској и у погледу његове покретне имовине, без обзира гдје се налази, искључиво је надлежан суд Републици Српској.
- (2) Ако се непокретна имовина лица из става 1. овог члана налази у иностранству, суд у Републици Српској биће надлежан само ако по законим државе у којој се налази имовина није надлежан инострани орган.

Члан 97.

- (1) За расправљање заоставштине мјесно је надлежан основни суд на чијем је подручју оставилац имао пребивалиште у вријеме смрти, а ако оставилац у вријеме смрти није имао пребивалиште, надлежан је основни суд на чијем подручју је оставилац имао боравиште (у даљем тексту: суд), уколико законом није друкчије одређено.
- (2) Ако оставилац у вријеме смрти није имао пребивалиште ни боравиште у Републици Српској односно Босни и Херцеговини надлежан је суд на чијем подручју се налази заоставштину или претежан дио заоставштине.

- (3) Привремене мјере за обезбјеђење заоставштине може наредити оставински суд на чијем подручју је оставилац умро као и оставински суд на чијем подручју се налази заоставштина.

Члан 98.

Учесници у поступку за расправљање заоставштине не могу уговорити ни стварну ни мјесну надлежност суда.

1.1. Претходне радње

Члан 99.

- (1) Кад је неко лице умрло или проглашено за умрло, орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове вођења матичних књига који врши упис чињенице смрти у матичну књигу умрлих, дужан је да у року од 15 дана по извршеном упису достави суду смртовницу за умрлог.
- (2) Ако орган из става 1. овог члана није у могућности да прибави податке за састављање смртовнице, доставиће смртовницу само са оним подацима са којима располаже (у даљем тексту: непотпуна смртовница), наводећи разлоге због којих није могао саставити потпуну смртовницу, и указујући на податке који би могли послужити суду на проналажење насљедника и имовине умрлог.
- (3) Ако је неко лице умрло ван подручја јединице локалне самоуправе у којој је имало пребивалиште или боравиште, орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове вођења матичних књига доставиће суду извод из матичне књиге умрлих, као и податке којима располаже, а који могу послужити за састављање смртовнице. Смртовница се саставља и у случају кад умрли није оставио имовину.

Члан 100.

Смртовница се саставља на основу података добијених од сродника умрлог, од лица са којима је умрли живио, као и од других лица која могу пружити податке који се уносе у смртовницу.

Члан 101.

- (1) Ако је суду достављена непотпуна смртовница или само извод из матичне књиге умрлих, суд ће сам према околностима употпунити или саставити смртовницу или ће састављање смртовнице повјерити органу јединице локалне самоуправе надлежном за послове вођења матичне књиге.
- (2) Суд може, кад је то цјелисходно, сам саставити смртовницу и ван случајева из става 1. овог члана ако је изводом из матичне књиге умрлих или другом јавном исправом доказана смрт неког лица или његово проглашење умрлим.

Члан 102.

- (1) У смртовницу се уносе подаци:
- а) име и презиме умрлог и име једног родитеља, занимање, датум рођења и држављанство умрлог, а за умрла женска лица и њихово дјевојачко презиме,
 - б) дан, мјесец и година, мјесто и по могућности час смрти,
 - в) пребивалиште, односно боравиште које је умрли имао,
 - г) име и презиме, датум рођења, занимање, пребивалиште односно боравиште брачног друга умрлог и брачне, ванбрачне и усвојене дјеце,
 - д) име и презиме, датум рођења и пребивалиште односно боравиште осталих сродника који би могли бити позвани на насљеђе на основу закона, као и лица која су позвана на насљеђе на основу тестаментa и
 - ђ) приближна вриједност непокретне имовине и посебно приближна вриједност покретне имовине умрлог.
- (2) У смртовницу, по могућности, треба навести још и: мјесто гдје се налази имовина коју је умрли оставио, да ли има имовине за чије држање, чување или пријављивање постоје посебни прописи, да ли има готовог новца, хартија од вриједности, драгоцјености, штедних књижица или каквих других важних исправа, да ли је умрли оставио дугове и колико, да ли је оставио писмени тестамент или уговор о доживотном издржавању или споразум о уступању или расподјели имовине за живота и гдје се они налазе, а ако је умрли сачинио усмени тестамент, онда још и име и презиме, занимање и боравиште свједока пред којим је усмени тестамент састављен.
- (3) У смртовници ће се посебно назначити да ли се очекује рођење дјетета умрлог и да ли његова дјеца или брачни друг имају старатеља.
- (4) Ако је прије оставиоца умро његов брачни друг или које његово дијете, или које друго лице које би могло бити позвано на насљеђе, у смртовници ће се назначити датум и мјесто њихове смрти.

Члан 103.

- (1) Попис и процјена имовине умрлог врши се по одлуци суда кад се не зна за насљеднике или за њихово боравиште, кад су насљедници лица која усљед малољетства, душевне болести или других околности нису способна да се сама старају о својим пословима, кад заоставштину треба да наслиједи Република Српска, као и у другим оправданим случајевима.
- (2) Суд ће наредити да се изврши попис и процјена и у случају кад то захтијевају насљедници, легатари или повјериоци умрлог.
- (3) Попис и процјена имовине извршиће се и без одлуке суда приликом састављања смртовнице, ако то тражи један од насљедника или легатара.

Члан 104.

- (1) Попис имовине ће обухватити цјелокупну непокретну и покретну имовину која је била у посједу умрлог у вријеме његове смрти.
- (2) Попис ће обухватити и имовину која је припадала умрлом, а налази се код другог лица, са назначењем код кога се налази та имовина и по ком основу, као и имовина коју је држао умрли, а за коју се утврди да није његова својина.
- (3) У попису имовине забиљежиће се и потраживања и дугови умрлог, а посебно неплаћени порези и доприноси.

Члан 105.

- (1) Покретне ствари пописују се по врсти, роду, броју, мјери и тежини или појединачно.
- (2) Непокретности се пописују појединачно са назначењем мјеста гдје се налазе, врсти и опису објекта, култури земљишта и земљишно-књижним подацима ако су познати.
- (3) Приликом пописивања имовине истовремено ће се назначити вриједност појединих покретних и непокретних ствари које улазе у заоставштину.

Члан 106.

- (1) Попис и процјену имовине врши мјесно надлежан суд или нотар ако му суд повјери обављање тих послова .
- (2) Попис и процјена имовине врши се у присуству два пунољетна лица, а кад је то потребно и уз судјеловање вјештака.
- (3) Попису и процјени имовине може присуствовати свако заинтересовано лице.

Члан 107.

Када се у заоставштини пронађу предмети за чије држање, чување или пријављивање постоје посебни прописи, са њима ће се послје извршеног пописа поступати по тим прописима.

Члан 108.

- (1) У случају приговора попису или процјени имовине, суд може, ако то сматра за потребним, одредити да се поново изврши попис или процјена имовине.
- (2) Ако попис имовине није извршен, суд може на основу података заинтересованих лица сам утврдити имовину која улази у заоставштину.

Члан 109.

- (1) Ако се утврди да ниједан од присутних наслједника није способан да управља непокретном имовином (заоставштином), а нема законског заступника, или ако су наслјеници непознати или одсутни, или кад друге околности налажу нарочиту опрезност, надлежни орган старатељства ће, на захтјев суда, одредити привременог старатеља који ће се старати о

непокретној имовини или њеном дијелу , и о томе ће одмах обавијестити суд на чијем подручју се та имовина налази, који може ову мјеру измијенити или укинути.

- (2) Готов новац, хартије од вриједности, драгоцености, штедне књижице и друге важне исправе треба у таквом случају предати на чување суду или нотару на чијем подручју се та имовина налази.
- (3) Суд или нотар коме су предати на чување предмети из става 2. овог члана, ће обавијестити мјесно надлежни суд о свим мјерама за обезбјеђење заоставштине.

Члан 110.

Кад је по овом закону потребно поставити привремено старатеља заоставштине, постављање ће извршити суд. Прије постављања привременог старатеља суд ће, по могућности, затражити мишљење у погледу личности старатеља од лица која су позвана на наслеђе.

Члан 111.

Прије покретања и у току оставинског поступка и све док поступак не буде правоснажно окончан, суд може на захтјев странке, ради осигурања ствари и права из заоставштине одредити привремене мјере предвиђене Законом о парничном поступку, ако странка учини вјеројатним опасност да би се без такве мјере промјенило постојеће стање или ако учини вјеројатним да је мјера потребна да би се спријечило насиље или настанак ненадокнадиве штете која пријети.

1.2. Поступак са тестаментом

Члан 112.

- (1) Орган који саставља смртовницу провјериће да ли је умрли оставио писмени тестамент, односно да ли постоји исправа о усменом тестаменту.
- (2) Тестамент који је умрли оставио доставиће се суду заједно са смртовницом.

Члан 113.

- (1) Кад суд утврди да ли је лице које је оставило тестамент умрло или да је проглашено умрлим отвориће његов тестамент без повреде печата, прочитаће га и о томе саставити записник. На овај начин ће се поступити без обзира да ли је тестамент по закону пуноважан и да ли има више тестамената.
- (2) Отварање и читање тестаamenta извршиће се у присуству два пунољетна лица која могу бити и лица која су позвана на наслеђе.
- (3) Проглашењу тестаamenta могу присуствовати насљедници, легатари и друга заинтересована лица и тражити препис тестаamenta.
- (4) Суд код кога се тестамент нађе или коме буде поднесен отвориће и прочитати тестамент и ако је за расправљање заоставштине надлежан други суд или инострани орган.

Члан 114.

- (1) Записник о проглашењу писменог тестаментa треба да садржи податке:
 - а) колико је тестамената нађено, који датум носе и гдје су нађени,
 - б) ко је тестамент предао суду или састављачу смртовнице,
 - в) да ли је тестамент предат отворен или затворен и каквим је печатом био запечаћен и
 - г) који су свједоци присуствовали отварању и проглашењу тестаментa.
- (2) Ако је приликом отаварања тестаментa примијеђено да је печат повријеђен или даје у тестаменту нешто брисано, прецртано и исправљено или ако се што друго нађе сумњиво мора се и то у записнику навести.
- (3) Записник потписује судија, записничар и свједоци. На проглашени тестамент суд ће ставити потврду о његовом проглашењу са назначењем датума проглашења, као и број и датум осталих пронађених тестамената.

Члан 115.

- (1) Ако је умрли сачинио усмени тестамент и о томе постоји исправа коју су свједоци својеручно потписали, суд ће садржину ове исправе прогласити по одредбама које важе за проглашење писменог тестаментa.
- (2) Ако такве исправе нема, свједоци пред којим је усмени тестамент изјављен саслушаће се појединачно о садржини тестаментa, а нарочито о околностима од којих зависи његова пуноважност, па ће се записник о саслушању ових свједока прогласити по одредбама које важе за проглашење писменог тестаментa.
- (3) Ако учесник захтијева да се свједоци усменог тестаментa саслушају под заклетвом или ако суд нађе да је такво саслушање потребно, одредиће рочиште за саслушање ових свједока на које ће позвати предлагаче, а остала заинтересована лица само ако се тиме не би одуговлачио поступак.

Члан 116.

- (1) Ако је писмени тестамент нестao или је уништен независно од оставиочеве воље, а међу заинтересованим лицима нема спора о постојању тог тестаментa, о облику у коме је састављен, о начину нестанка или уништења, као ни о садржини тестаментa, суд ће о томе саслушати сва заинтересована лица и по њиховим приједлозима извести потребне доказе, па ће тај записник прогласити по одредбама које важе за проглашење писменог тестаментa.
- (2) Ако би заоставштина, кад не би било тестаментa, постала својина Републике Српске, споразум заинтересованих лица о ранијем постојању тестаментa, о његовом облику и садржини важи само уз сагласност надлежног правобранилаштва.
- (3) Ако међу заинтересованим лицима има лица која нису способна да се сама старају о својим пословима, споразум из ст. 1. и 2. важи само уз сагласност надлежног органа старатељства.

Члан 117.

- (1) Записник о проглашењу тестаментa са изворним писменим тестаментом, односно са исправом о усменом тестаменту или записник о саслушању свједока усменог тестаментa, доставиће се суду, а суд који је тестамент прогласио задржаће њихов препис.
- (2) Изворни писмени тестамент, исправа о усменом тестаменту, записник о саслушању свједока усменог тестаментa, као и записник о садржини несталог или уништеног писменог тестаментa, чуваће се у суду одвојено од других списа, а њихов овјерени препис приложиће се списима.

1.3. Поступак суда по пријему смртовнице

Члан 118.

- (1) По пријему смртовнице суд ће испитати да ли је надлежан за расправљање заоставштине, па ако установи да није надлежан доставиће списе предмета надлежном суду.
- (2) Ако суд установи да је за расправљање заоставштине надлежан инострани орган, рјешењем ће се прогласити ненадлежним.

Члан 119.

Ако је оставилац поставио извршиоца тестаментa, суд ће то извршиоцу тестаментa саопштити и позвати га да у одређеном року изјави да ли се прима те дужности.

Члан 120.

- (1) Ако се очекује рођење дјетета које би било позвано на наслеђе, суд ће о томе обавијестити надлежни орган старатељства.
- (2) Ако надлежни орган старатељства друкчије не одреди, о правима још нерођеног дјетета стараће се један од његових родитеља.

Члан 121.

- (1) Ако према подацима из смртовнице умрли није оставио имовину или је оставио само покретну имовину, а ниједно од лица позваних на наслеђе не тражи да се спроведе расправа, суд ће рјешењем одлучити да се не расправља заоставштина.
- (2) Кад суд одлучи да се не расправља заоставштина, обавијестиће о томе надлежни орган старатељства ако међу наследницима има лица која нису способна да се старају о својим пословима, а немају родитеље.
- (3) Ако је суд одлучио да се не расправља заоставштина због разлога из става 2. овог члана, лица позвана на наслеђе могу остварити права која им припадају као наследницима.

Члан 122.

Кад се по закону може тражити издвајање заоставштине од имовине наследника, суд ће на приједлог овлашћених лица наредити то издвајање примјењујући притом сходно одредбе овог закона о привременим мјерама за обезбјеђење заоставштине.

1.4. Расправљање заоставштине

Члан 123.

- (1) За расправљање заоставштине суд ће одредити рочиште.
- (2) У позиву на рочиште суд ће заинтересована лица обавијестити о покретању поступка и о постојању тестаментa ако постоји и позвати да одмах доставе суду писмени тестамент, односно исправу о усменом тестаменту, ако се код њих налази или да назначе свједоке усменог тестаментa.
- (3) Суд ће у позиву упозорити заинтересована лица да могу до завршетка поступка дати изјаву да ли се примају наслеђа, или се наслеђа одричу, а ако на рочиште не дођу или не дају изјаву, да ће суд о њиховом праву одлучити према подацима којима располаже.
- (4) О покретању поступка за расправљање заоставштине, ако је умрли оставио тестамент, суд ће обавијестити и на рочиште позвати и она лица која би могла по закону полагати права на наслеђе.
- (5) Ако је умрли поставио извршиоца тестаментa, суд ће и њега обавијестити о покретању поступка.

Члан 124.

- (1) Ако се не зна да ли умрли има наследника, суд ће огласом позвати лица која полажу право на наслеђе да се пријаве суду у року од године дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.
- (2) Оглас ће се објавити и на огласној табли суда, а по потреби и на други погодан начин.
- (3) По одредбама ст. 1. и 2. овог члана суд ће поступити и ако је наследнику постављен привремени заступник због тога што је боравиште наследника непонато, а наследник нема пуномоћника или због тога што се наследник или његов законски заступник, који немају пуномоћника, налазе у иностранству, а достављање се није могло извршити према одредбама Закона о парничном поступку.
- (4) По истеку рока из става 1. овог члана суд ће расправити заоставштину на основу изјаве постављеног старатеља и података којима располаже.

Члан 125.

- (1) У поступку за расправљање заоставштине суд ће расправити сва питања која се односе на заоставштину, а нарочито о праву на наслеђе, о величини наследног дијела и о праву на легат.
- (2) О правима из претходног става суд по правилу одлучује након што од заинтересованих лица узме потребне изјаве.
- (3) О правима лица која нису дошла на рочиште, а уредно су позвана, суд ће расправити према подацима са којима располаже, узимајући у обзир њихове писмене изјаве које суд прими до доношења рјешења.

- (4) Приликом расправљања заоставштине заинтересована лица могу дати изјаве без присуства других заинтересованих лица, и није потребно да се у сваком случају тим лицима даје прилика да се изјасне о изјавама других заинтересованих лица.
- (5) Ако суд посумња да је лице које по закону полаже право на наслеђе једини или најближи сродник умрлог, може саслушати и лица за која сматра да би могла имати једнако или јаче право на наслеђе, а може та лица позвати и огласом по одредбама члана 124. овог закона.

Члан 126.

- (1) Ако се наследник примио наслеђа или ако се одрекао наслеђа пред судом, изјаву о томе мора потписати наследник или његов заступник.
- (2) По замолници суда наследничку изјаву може узети и нотар, примјењујући правила која важе и за суд приликом узимања наследничке изјаве.
- (3) У изјави треба навести да ли се наследник прима односно одриче дијела који му припада на основу закона или на основу тестаментa, или се изјава односи на нужни дио.
- (4) Изјаву о одрицању од наслеђа наследник може дати пред судом или пред сваким другим надлежним судом. Ову изјаву са истим правним дејством наследник може дати и пред конзуларним представником или дипломатским представништвом Босне и Херцеговине које врши конзуларне послове.
- (5) Приликом давања изјаве о одрицању од наслеђа суд ће наследника упозорити да се може одрећи од наслеђа само у своје име или у име своји потомака.

Члан 127.

- (1) Суд ће прекинути расправљање заоставштине и упутити учеснике да покрену парницу пред судом или поступак пред надлежним органом управе, ако су међу учесницима спорне чињенице од којих зависи неко њихово право.
- (2) Суд ће поступити у смислу претходног става нарочито ако су спорне:
 - а) чињенице од којих зависи право на наслеђе, а нарочито пуноважност или садржина тестаментa или однос наследника и оставиоца на основу кога се по закону наслеђује,
 - б) чињенице од који зависи основаност захтјева надживјелог брачног друга и потомака оставиочевих, који су живјели са оставиоцем у истом домаћинству, да им се из заоставштине издвоје предмети домаћинства који служе за задовољавање свакодневних потреба,
 - в) чињенице од којих зависи величина наследног дијела, а нарочито урачунавање у наследни дио,
 - г) чињенице од којих зависи основаност искључења нужних наследника или основаност разлога за недостојност и
 - д) чињенице о томе да ли се неко лице одрекло наслеђа.

- (3) Ако не постоји спор о чињеницама из става 2. овог члана, већ се учесници споре о примјени права, суд ће расправити правна питања у поступку за расправљање заоставштине.

Члан 128.

Ако међу учесницима постоји спор о праву на легат или о другом праву из заоставштине, суд ће упутити учеснике да покрену парницу или поступак пред надлежним органом управе, али неће прекидати расправљање заоставштине.

Члан 129.

Ако се наследници споре било о чињеницама било о примјени права суд ће прекинути расправљање заоставштине и упутити учеснике да покрену парницу пред судом или поступак пред надлежним органом управе у слиједећим случајевима:

- а) ако између наследника постоји спор о томе да ли нека имовина улази у заоставштину,
- б) ако између наследника постоји спор поводом захтјева потомака или усвојеника оставиоца који су са њим живјели у заједници да им се из заоставштине издвоји дио који одговара њиховом доприносу у повећању вриједности оставиоачеве имовине.

Члан 130.

- (1) Суд ће упутити на парницу пред судом односно на поступак пред надлежним органом управе оног учесника чије право сматра мање вјероватним.
- (2) Ако суд прекине поступак, одредиће рок у коме треба покренути парницу пред судом, односно надлежним органом управе, који не може бити дужи од 30 дана.
- (3) Ако учесник у одређеном року поступи по рјешењу суда, прекид поступка трајаће док парница пред судом односно поступак пред надлежним органом управе не буде правоснажно завршен.
- (4) Ако учесник у одређеном року не поступи по рјешењу суда наставиће се расправљање заоставштине, и ако учесник до завршетка тог поступка не поднесе доказ да је покренуо парницу пред судом, односно поступак пред надлежним органом управе, довршиће се расправљање заоставштине без обзира на захтјеве у погледу којих је учесник упућен на парницу пред судом односно на поступак пред надлежним органом управе.
- (5) Кад је суд расправио заоставштину у складу са ставом 4. овог члана, као и кад је расправио заоставштину а требало је да учеснике упутити на парницу, правоснажност одлуке суда не спречава да се о односном захтјеву покрене парница.

1.5. Рјешење о наслеђивању и легату

Члан 131.

- (1) Кад суд утврди којим лицима припада право на наслеђе прогласиће та лица за наследнике рјешењем о наслеђивању.

(2) Рјешење о наслеђивању садржи:

а) име и презиме умрлог и име његовог родитеља, занимање, датум рођења и држављанство умрлог, а за умрла женска лица и њихово дјевојачко презиме,

б) означавање непокретности са подацима из земљишних књига, као и означавање покретних ствари са позивом на попис,

в) име и презиме, занимање и пребивалиште наследника, однос наследника према оставиоцу, да ли наслеђује као законски или тестаментарни наследник, ако има више наследника и дио у коме учествује у наслеђу,

г) да ли је и колико право наследника одложено због неприспјелог времена, или је ограничено на извјесно вријеме, или је одложено због неиспуњеног услова или је зависно од раскидног услова односно налога који се има сматрати као раскидни услов, или је ограничено право плодуживања и у чију корист и

д) име и презиме, занимање и пребивалиште лица којима је припао легат, плодуживање, или које друго право из заоставштине са тачним назначењем тог права.

(3) Ако у поступку за расправљање заоставштине сви наследници споразумно предложе диобу и начин диобе, суд ће овај споразум унијети у рјешење о наслеђивању.

Члан 132.

(1) Рјешење о наслеђивању доставиће се свим наследницима и легатарима, као и лицима која су у току поступка истакла захтјев за наслеђе.

(2) Правоснажно рјешење о наслеђивању доставиће се земљишно-књижној канцеларији мјесно надлежног суда.

Члан 133.

Кад буду поднесени докази о извршењу и обезбјеђењу обавеза које су наследнику наложене тестаментом у корист лица која нису способна да се сама старају о својим пословима или за постизање неке општекорисне сврхе, суд ће наредити да се у земљишну књигу или другу одрговарајућу евиденцију изврше потребни уписи, као и да се овлашћеним лицима предају покретне ствари које се налазе на чувању код суда.

Члан 134.

Кад је право наследника или легатара одложено због неприспјелог времена, или је ограничено на извјесно вријеме, или је одложено због неиспуњеног услова или је зависно од раскидног услова односно налога који се има сматрати као раскидни услов, суд ће по приједлогу заинтересованих лица одредити привремене мјере за обезбјеђење односног дијела заоставштине по одредбама Закона о извршном поступку ("Службени гласник Републике Српске", број: 59/03, 85/03, 64/05 и 118/07), уколико тестаментом није друкчије одређено.

Члан 135.

Ако наследници не оспоравају легат, суд може и прије доношења рјешења о наслеђивању, на захтјев легатара, донијети посебно рјешење о легату. У том случају сходно ће

се примјењивати одредбе о дастављању правоснажног рјешења о наслеђивању надлежном органу управе, о уписима у земљишној књизи и другој одговарајућој евиденцији и о предаји покретних ствари које се налазе на чувању код суда.

Члан 136.

Кад суд утврди да нема наследника, или кад се не зна да ли има наследника, а у року прописаном овим законом не јави се нико ко полаже право на наслеђе, суд ће донијети рјешење у складу са чланом 20. Закона о наслеђивању („Службени гласник Републике Српске“ број 1/09.).

Члан 137.

Правоснажно рјешење о наслеђивању или легату везује учеснике који су учествовали у поступку расправљања заоставштине, уколико им није признато право да свој захтјев остварују у парници.

1.6. Наследно-правни захтјеви последице правоснажности рјешења о наслеђивању

Члан 138.

- (1) Ако се по правоснажности рјешења о наслеђивању пронађе имовина за коју се у вријеме доношења рјешења није знало да припада заоставштини, суд неће поново расправљати заоставштину, већ ће ову имовину новим рјешењем расподијелити на основу раније донесеног рјешења о наслеђивању (допунско рјешење).
- (2) Ако раније није расправљена заоставштина, суд ће расправити заоставштину само ако се пронађена имовина састоји од непокретности.
- (3) Ако се пронађена имовина састоји од покретне имовине, суд ће расправити заоставштину само на захтјев заинтересованог лица.
- (4) Прије расправљања накнадно пронађене имовине, суд ће позвати наследнике који су се одрекли наслеђа да се у одређеном року изјасне да ли остају код одрицања или траже да им се призна право на наслеђе на накнадно пронађеној имовини.
- (5) Рјешење којим је расподијељена накнадно пронађена имовина, суд ће доставити и наследницима који су се одрекли наслеђа.

Члан 139.

- (1) Ако се након правоснажности рјешења о наслеђивању пронађе тестамент, суд ће га прогласити и записник о проглашеном тестаменту доставити надлежном суду, а задржати препис пронађеног тестаamenta.
- (2) Суд неће поново расправљати заоставштину већ ће обавијестити заинтересована лица о проглашењу тестаamenta и упозорити их да могу своја права на основу тестаamenta остварити у парничном поступку.

Члан 140.

Ако по правоснажности рјешења о наслеђивању или рјешења о легату неко лице које није учествовало у поступку за расправљање заоставштине полаже право на заоставштину као наследник, суд неће поново расправљати заоставштину већ ће то лице упутити да може своје право остварити у парничном поступку.

Члан 141.

Кад је расправљање заоставштине завршено правоснажним рјешењем о наслеђивању или рјешењем о легату, а постоје услови за понављање поступка по правилима парничног поступка, неће се поновити поступак за расправљање заоставштине, већ учесници своја права могу остварити у парничном поступку.

1.7. Поступак кад је за расправљање заоставштине надлежан инострани орган

Члан 142.

- (1) Кад је за расправљање заоставштине надлежан инострани орган, суд на чијем је подручју оставилац умро издаће по пријему смртовнице оглас којим ће позвати сва лица у земљи која имају захтјеве према заоставштини као наследници, легатарии или повјериоци, да у огласном року, који не може бити краћи од 30 дана ни дужи од шест мјесеци а који тече од дана објављивања огласа у „Службеном гласнику Републике Српске“ , пријаве своје захтјеве, јер ће се у противном случају покретна имовина из заоставштине предати надлежном органу стране државе или лицу које тај орган овласти за пријем те имовине.
- (2) Оглас ће се, поред објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“ објавити и на огласној табли суда, а по потреби и на други погодан начин. Један примјерак огласа доставиће се најближем дипломатском или конзуларном представнику односне стране државе у нашој земљи.
- (3) Суд неће издати оглас ако се ради о малој вриједности заоставштине.
- (4) Ако се не изда оглас из става 3.овог члана, заоставштину се не смије предати прије него што протекну три мјесеца од дана смрти страног држављанина.

Члан 143.

- (1) Ако који од наследника или легатара пријави свој захтјев, суд ће задржати заоставштину односно њен дио који је потребан за покриће тог захтјева све док орган стране државе не донесе правоснажну одлуку о том захтјеву.
- (2) Суд ће у погледу пријављеног захтјева извршити ову одлуку из задржане заоставштине или из њеног дијела, а остатак ће предати органу стране државе.
- (3) Ако који повјерилац пријави своје потраживање суд ће задржати заоставштину или њен дио који је потребан за покриће тог потраживања све док то потраживање не буде подмирено или обезбијеђено.

Члан 144.

- (1) Ако је за расправљање заоставштине страног држављанина у погледу његове покретне имовине надлежан инострани орган, суд ће, ако сви наследници који се налазе у земљи предложе да расправу спроведе домаћи суд, позвати све наследнике и легатаре у

иностранству да у року од шест мјесеци од дана достављања позива истакну приговор ненадлежности суда у Републици Српској, јер ће поступак расправљања заоставштине спровести домаћи суд.

- (2) Познати насљедници којима се не зна боравиште позваће ће огласом.
- (3) Оглас ће се објавити у „Службеном гласнику Републике Српске“ и на огласној табли суда, а по потреби и на други погодан начин. Примјерак огласа доставиће се најближем дипломатском или конзуларном представнику односне стране државе у нашој земљи.
- (4) Ако ниједан од насљедника или легатара из иностранства није истакао приговор надлежности домаћег суда, овај суд ће по протеклу одређеног рока расправити заоставштину.

2. Нотари као судски повјереници

Члан 145.

- (1) Суд може повјерити вођење оставинског поступка нотару под условима:
 - (а) да учесник у оставинском поступку то захтијева,
 - (б) да у оставинском поступку у којем учествује више насљедника сви дају изјаву да су сагласни да се поступак повјери нотару,
 - (в) да је нотар сагласан и
 - (г) да се повјерени послови могу опозвати из оправданих разлога.
- (2) Суд ће под условима из става 1. овог члана, оставински предмет повјерити нотару са службеним сједиштем тог суда у року од три дана од дана поднијетог захтјева.

Члан 146.

- (1) Нотар као судски повјереник проводи радње и доноси одлуке у оставинском поступку сагласно одлуци суда о повјереним пословима и одредбама овог закона.
- (2) Суд ће из оправданих разлога, а посебно по приговору учесника у оставинском поступку одузети нотару даље провођење оставинске расправе која му је повјерена и расправу сам провести или повјерити другом нотару.
- (3) Разлози из става 2. овог члана су: приговор учесника у поступку на повјерену надлежност са суда на нотара, немогућност нотара да због болести или ког другог разлога обавља повјерени посао, очито занемаривање законских обавеза од стране нотара, или други важни разлози по оцјени суда.
- (4) У случају приговора из става 2. овог члана нотар ће поступити у складу са чланом 151. став 2. овог закона.
- (5) Против одлуке суда из става 1. и 2. овог члана није допуштена жалба.

Члан 147.

У поступку који се проводи пред нотаром, странка може бити заступана по одредбама које се примјењују на заступање по одредбама овог закона.

Члан 148.

- (1) На нотара као повјереника суда на одговарајући начин примјењују се правила која уређују поступак у којем му је повјерено обављање одређених послова, нарочито правила о изузећу, достави, тражењу правне помоћи, података итд.
- (2) Послије извршења одређене службене радње нотар је дужан без одгађања поднијети извјештај суду који му је повјерио те радње.

Члан 149.

Надзор над радом нотара као повјереника суда обавља суд. Суд има овлаштење наредити нотару да преда списе и по службеној дужности присилно извршити такав налог.

Члан 150.

Списи о службеним радњама које је нотар обавио као повјереник суда чувају се у архиви тог суда одвојено осталих списа.

Члан 151.

- (1) Против рјешења којег је донио нотар, допуштен је приговор у року од осам дана од дана доставе рјешења странкама.
- (2) Приговор се доставља нотару који га је дужан без одлагања заједно са списом доставити надлежном суду.

Члан 152.

- (1) Одлучујући о приговору против рјешења којег је донио нотар, суд може рјешење о насљеђивању одржати на снази или га у цијелости или дјеломично укинути.
- (2) Кад суд укине у цијелости или дјеломично рјешење нотара, сам ће одлучити о предметној ствари.
- (3) Против рјешења суда којим је рјешења нотара у цијелости или дјелимично укинуто, није допуштена посебна жалба.

Члан 153.

- (1) Нотар је дужан провести оставински поступак у року којему суд одреди, рачунајући од дана пријема предмета.
- (2) У случају да нотар из оправданих разлога не успије спровести поступак у року одређеном од стране суда, дужан је о томе извјестити суд, у којем ће образложити разлоге због којих није завршио поступак.

Члан 154.

Ако су међу учесницима у поступку, спорне чињенице, од којих зависи неко њихово право, нотар ће вратити те списе надлежном суду, а у нотарском спису задржати копију или препис тог списка.

Члан 155.

Кад на подручју суда службено сједиште има више нотара, предмети ће им се достављати у рад равномјерно према абедецном реду презимена нотара.

Члан 156.

Награда и накнада трошкова нотара, као повјереника суда у провођењу оставинског поступка ће бити утврђена тарифом о наградама и накнадама нотара.

3. Одређивање накнаде за експроприсане непокретности

Члан 157.

У поступку одређивања накнаде за експроприсану непокретност суд одређује висину накнаде за експроприсану непокретност кад корисник експропријације и ранији власник пред надлежним органом управе нису постигли споразум о накнади за експроприсану непокретност.

Члан 158.

- (1) Ако учесници не постигну споразум о накнади за експроприсану непокретност у року од 60 дана по правоснажности рјешења о експропријацији, надлежни орган јединице локалне самоуправе доставиће правоснажно рјешење о експропријацији са свим списима и доказима о исплати власнику понуђеног износа накнаде или о полагању истог у депозит суда на чијем се подручју налази експроприсана непокретност, ради одређивања накнаде.
- (2) Орган из става 1. овог члана може и прије истека рока од 60 дана доставити рјешење о експропријацији са списима надлежном суду, ако из изјава учесника утврди да се не може постићи споразум о накнади.
- (3) Ако надлежни орган управе не поступи по одредбама става 1. овог члана учесници се могу непосредно обратити надлежном суду са захтјевом за одређивање накнаде.

Члан 159.

- (1) Поступак одређивања накнаде за експроприсану непокретност суд води по службеној дужности.
- (2) Поступак из става 1. овог члана је хитан и суд ће одредити рочиште из члана 160. овог закона, у року од 15 дана, рачунајући од дана када је суд запримио предмет органа управе по којем корисник експропријације и ранији власник пред надлежним органом управе нису постигли сагласност о накнади за експроприсану непокретност.
- (3) Суд може, на првом рочишту након изјашњења учесника у поступку и на бази стања у спису донијети рјешење о висини накнаде за експроприсане непокретности.
- (4) Уколико суд оцијени да треба извести друге доказе које учесници предложе, а нађе да то има значаја за одређивање накнаде, суд ће извести и те доказе и донијети рјешење о висини накнаде за експроприсану непокретност у року од три мјесеца, рачунајући од дана одржаног првог рочишта.

- (5) На првостепено рјешење, учесници у поступку имају право жалбе у року од осам дана, рачунајући од дана уручења првостепеног рјешења.
- (6) О жалби на првостепено рјешење, надлежни суд ће у складу са одредбама овог закона, одлучити о жалби у року од 45 дана.
- (7) Уколико се не испоштују рокови из ст. 2., 3., 4., 5. и 6. овог закона, о разлозима прекорачења рокова судија који води поступак писмено ће обавијестити предсједника суда у року од три дана, рачунајући од дана истека рокова утврђених овим чланом.

Члан 160.

- (1) Суд ће одредити рочиште на којем ће омогућити учесницима да се изјасне о облику и обиму, односно висини накнаде, као и о доказима о вриједности непокретности, који се прибављају по службеној дужности.
- (2) Суд ће на рочишту извести и друге доказе које учесници предложе, ако нађе да то има значаја за одређивање накнаде, а по потреби одредиће и вјештачење.

Члан 161.

Трошкове поступка одређивања накнаде за експроприсане непокретности сноси корисник експропријације, осим трошкова који су изазвани неоправданим поступцима ранијег власника.

Члан 162.

- (1) Ако учесници закључе споразум да се накнада за експроприсану зграду или стан одреди у облику давања друге зграде или стана, споразумом ће се одредити и рок за извршење узајамних обавеза. Ако тај рок не одреде, суд ће рјешењем о накнади одредити рок о иселењу из експроприсане зграде, односно стана као посебног дијела зграде, према Закону о експропријацији ("Службени гласник Републике Српске", број: 112/06, 37/07 и 66/08).
- (2) Одредба става 1. овог члана сходно се примјењује и на земљорадника кад му је по споразуму са корисником експропријације или на његов захтјев накнада за експроприсано пољопривредно земљиште одређена давањем у власништво друге непокретности.

Члан 163.

- (1) Након што утврди битне чињенице, суд доноси рјешење којим одређује облик и обим, односно висину накнаде за експроприсану непокретност.
- (2) Ако учесници закључе споразум о облику и обиму, односно висини накнаде, суд ће своје рјешење засновати на њиховом споразуму, уколико нађе да споразум није у супротности са принудним прописима.

Члан 164.

Одредбе о поступку одређивања накнаде за експроприсану непокретност сходно се примјењују и у другим случајевима када се ранијем власнику по закону признаје право на накнаду за непокретност на којој је изгубио право власништва или друго стварно право.

4. Управљање и коришћење заједничким стварима

Члан 165.

У поступку за управљање и коришћење заједничким стварима суд одређује начин управљања и коришћења заједничким стварима сувласника, сукорисника и других супосједника исте ствари.

Члан 166.

- (1) Поступак за управљање и коришћење заједничким стварима покреће се на приједлог лица које сматра да је повријеђено у праву управљања или коришћења заједничке ствари.
- (2) Приједлог садржи податке о заинтересованим лицима и о ствари која је предмет поступка, као и разлоге због којих се поступак покреће.
- (3) Приједлог се подноси суду на чијем подручју се ствар налази, а ако се ствар налази на подручју више судова, приједлог се може поднијети сваком од тих судова.

Члан 167.

- (1) По пријему приједлога суд ће заказати рочиште на које ће позвати сва заинтересована лица, указаће им на могућност споразума и помоћи им да споразумно уреде начин управљања, односно коришћења заједничке ствари.
- (2) Споразум заинтересованих лица суд ће, након што им предочи природу и правно дејство судског поравнања, унијети у записник као судско поравнање.

Члан 168.

- (1) Ако се заинтересована лица не споразумију, суд ће провести потребне доказе и на основу резултата цјелокупног поступка донијети рјешење којим ће уредити начин управљања или коришћења заједничком ствари по одговарајућим прописима о материјалним прописима, водећи рачуна о њиховим посебним и заједничким интересима.
- (2) Кад се приједлогом тражи уређење коришћења заједничког стана или пословних просторија, суд ће нарочито уредити које ће просторије заинтересована лица користити посебно, а које заједнички, начин коришћења заједничких просторија, као и на који начин ће се сносити трошкови коришћења просторија.

Члан 169.

- (1) Кад је међу заинтересованим лицима спорно право на ствар која је предмет поступка или је споран обим права, суд ће упутити прадлагача да у року од 15 дана покрене парницу или поступак пред надлежним органом управе ради рјешења спорног права, односно правног односа, а ванпарнични поступак ће прекинути.
- (2) Ако предлагач не покрене поступак у одређеном року, сматраће се да је приједлог повучен.
- (3) Суд може, до доношења одлуке надлежног органа, привремено уредити односе заинтересованих лица у погледу управљања и коришћења заједничком ствари кад то околности случаја захтијевају, а нарочито да би се спријечила знатнија штета, самовлашће или очита неправда за поједина заинтересована лица.
- (4) Одредбе става 3. овог члана примијениће се и кад су заинтересована лица супосједници ствари који не располажу доказима о законитом основу стицања посједа.

Члан 170.

Заинтересована лица могу у парници или другом поступку остваривати своја права у односу на ствар о чијем је управљању и коришћењу правоснажно одлучено у поступку управљања и коришћења заједничким стварима.

Члан 171.

- (1) Одредбе овог закона о управљању и коришћењу заједничким стварима примјењују се и на власнике и посједнике посебних дијелова зграда у погледу управљања и коришћења заједничким дијеловима зграде који служе згради као цјелини или само неким посебним дијеловима зграде, у ком случају се заинтересованим лицима сматрају само власници тих дијелова зграде, ако се уређивањем њихових узајамних односа не дира у права власника других дијелова зграде.
- (2) Односи између власника посебних дијелова зграде уређују се у складу са одредбама Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“, број 124/08).

5. Диоба ствари и имовине у сувласништву

Члан 172.

У поступку диобе ствари и имовине у сувласништву суд одлучује о диоби и начину диобе тих ствари и имовине.

Члан 173.

- (1) Поступак диобе ствари и имовине у сувласништву може приједлогом покренути сувласник, а приједлог мора обухватити све сувласнике.
- (2) Приједлог садржи све податке о предмету диобе, величини дијела и о другим стварним правима сваког сувласника. За непокретност морају се навести земљишно-књижни или катастарски подаци и приложити одговарајући писмени докази о праву својине, праву служности и другим стварним правима као и о посједу непокретности.

- (3) Приједлог се подноси суду на чијем подручју се ствар или имовина налази, а ако се ствари или имовина у сувласништву налазе на подручју више судова, надлежан је сваки од тих судова.

Члан 174.

- (1) Ако суд, поступајући по приједлогу, утврди да је међу сувласницима спорно право на стварима које су предмет диобе или право на имовини, спорна величина дијела у стварима, односно имовини у сувласништву или је спорно које ствари односно права улазе у имовину у сувласништву, прекинуће поступак и упутити предлагача да у року од 15 дана покрене парницу.
- (2) Ако предлагач у одређеном року не покрене парницу, сматраће се да је приједлог повучен.

Члан 175.

Суд ће по пријему приједлога заказати рочиште на које ће позвати све сувласнике и лица која по предмету диобе имају неко стварно право.

Члан 176.

Ако сувласници или лица која по предмету диобе имају неко стварно право у току поступка, постигну поравнање о условима и начину диобе, суд ће поравнање унијети у записник као судско поравнање.

Члан 177.

- (1) Ако лица из члана 176. овог закона не постигну поравнање о условима и начину диобе, суд ће их саслушати, провести потребне доказе, а кад је то нужно и вјештачење, па ће на основу резултата цјелокупног поступка, у складу са одговарајућим прописима материјалног права донијети рјешење о диоби ствари или имовине у сувласништву, водећи рачуна да задовољи оправдане захтјеве и интересе сувласника и лица која по предмету диобе имају неко стварно право.
- (2) При одлучивању коме треба да припадне одређена ствар суд ће нарочито имати у виду посебне потребе појединих сувласника због којих та ствар треба да припадне том сувласнику.
- (3) Ако се диоба ствари има извршити њеном продајом, продаја ће се дозволити и извршити по одредбама Закона о извршном поступку.

Члан 178.

- (1) Рјешење о диоби садржи: предмет, услове и начин диобе, податке о физичким дијеловима ствари и правима која су припала поједином сувласнику, као и права и обавезе сувласника утврђене диобом.
- (2) Рјешењем о диоби суд ће одлучити и о начину остваривања служности и других стварних права на дијеловима ствари која је физички подијељена између сувласника.

6. Уређење међа

Члан 179.

У поступку уређења међа суд уређује међу између сусједних непокретности кад су међашњи знаци уништени, оштећени или помјерени.

Члан 180.

- (1) Приједлог за уређење међа између сусједних земљишних парцела може поднијети сваки од власника односно посједника тих парцела, а када је то законом одређено и овлашћени орган.
- (2) Приједлог садржи податке о власницима односно посједницима сусједних парцела, земљишним парцелама између којих се међа уређује, са ознакама тих парцела из земљишних и катастарских књига, разлоге због којих се поступак покреће, као и вриједност спорне међашње површине.

Члан 181.

- (1) По пријему приједлога суд може заказати рочиште у суду на које ће позвати учеснике ради покушаја споразумног уређења међа.
- (2) Ако учесници не постигну споразум, суд ће заказати рочиште на лицу мјеста на које ће, поред учесника, позвати вјештака геодетске, односно друге одговарајуће струке, а по потреби и предложене свједоке.
- (3) Уз позив за рочиште учесници се позивају да поднесу све исправе, скице и друге доказе од значаја за уређење међа. У позиву ће се учесници упозорити на посљедице недоласка на рочиште.

Члан 182.

- (1) Ако предлагач не дође на рочиште, а био је уредно позван, рочиште ће се одржати уколико то предложи противник предлагача.
- (2) Ако нико не предложи одржавање рочишта, сматраће се да је приједлог повучен.

Члан 183.

- (1) На рочишту за уређење међа суд ће на лицу мјеста утврдити међу између земљишних парцела учесника и обиљежити је трајним и видним међашњим знацима.
- (2) О радњама предузетим на рочишту за уређење међа саставља се записник у који се уноси нарочито: опис затеченог стања и садржај изјава учесника, вјештака и свједока. Уз записник се прилажу скица затеченог стања и скица стања успостављеног уређењем међа.

Члан 184.

У рјешењу о уређењу међа суд описује међу између земљишних парцела учесника, позивајући се на скицу успостављеног стања која је саставни дио рјешења.

Члан 185.

Суд неће уређивати међу на грађевинском земљишту на коме постоји право својине, осим у случају ако није извршена парцелација земљишта по одредбама Закона о просторном уређењу-пречишћен текст ("Службени гласник Републике Српске", број: 84/02, 14/03, 112/06 и 53/07).

V УРЕЂЕЊЕ ДРУГИХ ВАНПАРНИЧНИХ СТВАРИ

1. Састављање и овјеравање садржине исправа

Члан 186.

- (1) У поступку за састављање или овјеравање садржине исправе суд саставља и овјерава исправу кад је за настанак права или пуноважност правног посла потребно постојање јавне исправе.
- (2) У складу са одредбом става 1. овог члана саставља се и судски тестамент.

Члан 187.

- (1) За састављање или овјеравање исправе мјесно је надлежан сваки стварно надлежни суд.
- (2) Исправу саставља или овјерава судија.

Члан 188.

Исправа се саставља у суду, а ван суда када учесник није у могућности да дође у суд или кад за то постоје други оправдани разлози.

Члан 189.

- (1) Прије састављања исправе судија утврђује идентитет предлагача.
- (2) Кад судија не познаје предлагача лично, његов идентитет утврђује јавном исправом са фотографијом или изјавом свједока, чији је идентитет утврђен јавним исправама.

Члан 190.

Ако је предлагач неписмен или нијем, или слијеп, или не познаје језик који је у службеној употреби у суду, састављање исправе врши се у присуству два пунољетна свједока које судија лично познаје или чији је индентитет утврдио јавним исправама са фотографијом.

Члан 191.

- (1) Ако предлагач не зна језик на коме се саставља исправа, судија ће исправу саставити уз учешће судског тумача.

- (2) Ако је предлагач глухонијем или слијеп, судија ће исправу саставити уз учешће тумача који се са предлагачем може споразумјети.

Члан 192.

Свједоци при састављању исправа могу бити лица која су писмена и која познају службени језик и језик предлагача, а ако је предлагач нијем и да се с њим могу споразумјети.

Члан 193.

- (1) Када утврди да постоје услови из члана 192. овог закона, судија утврђује да ли постоји слободна воља да се закључи правни посао.
- (2) Судија је дужан да учесницима објасни смисао правног посла, да им укаже на његове последице и да испита да ли је правни посао дозвољен, односно да није у супротности са принудним прописима.

Члан 194.

Ако судија утврди да нису испуњени услови из члана 193. овог закона рјешењем ће одбити да састави исправу.

Члан 195.

- (1) О састављању исправе сачињава се записник у који се уноси начин на који је утврђен идентитет учесника, свједока и тумача који су присуствовали састављању исправе.
- (2) Записник потписују учесници и свједоци.
- (3) Уз записник се предлаже примјерак састављене и потписане исправе.

Члан 196.

- (1) При састављању судског тестаментa свједоци не могу бити потомци завјештаоца, његови усвојеници и њихови потомци, његови преци закључно са дједом и бабом и њиховим потомцима првог степена, његови сродници у побочној линији до трећег степена, супружници свих ових лица и супружник оставиоца.
- (2) Одредбе става 1.овог члана сходно се примјењују и на судске тумаче.

Члан 197.

- (1) Кад саслуша завјештаоца, судија ће његову изјаву вјерно унијети у записник, по могућности ријечима завјештаоца, пазећи при томе да воља завјештаоца буде јасно изражена.
- (2) У записник ће се унијети и све околности које би могле бити важне за пуноважност тестаментa.
- (3) Кад је то потребно, судија ће завјештаоцу објаснити прописе који ограничавају завјештаоца у располагању тестаментом.

Члан 198.

Ако је тестамент састављен у присуству два свједока због тога што завјешталац не зна да чита, судија ће му прочитати тестамент, а потом ће га завјешталац, пошто изјави да је то његов тестамент, у присуству свједока потписати или ставити на њега отисак кажипрста.

Члан 199.

- (1) Ако завјешталац не познаје језик који је у службеној употреби у суду или је нијем или глух, судија ће преко судског тумача прочитати тестамент, а завјешталац ће преко судског тумача изјавити да је тестамент његов.
- (2) Свједоци ће се потписати на самом тестаменту, а судија ће на тестаменту утврдити да су све ове радње извршене.

Члан 200.

- (1) Ако суд саставља тестамент који се састоји од више листова, исти ће се прошити јемствеником и оба краја ће се запечатити судским печатом.
- (2) Сваки лист записника завјешталац ће потписати посебно или на њему ставити отисак кажипрста. На крају записника означиће се од колико листова се састоји тестамент.

Члан 201.

Ако је тестамент састављен у суду на чијем подручју завјешталац нема пребивалиште, суд је дужан да о томе одмах обавијести суд на чијем подручју завјешталац има пребивалиште.

Члан 202.

Ако завјешталац опозове свој тестамент, на опозивање тестамена сходно ће се примјенити одредбе о састављању тестамена. Опозивање тестамена ће се забиљежити на тестаменту који се чува у суду.

Члан 203.

- (1) Суд врши овјеравање садржине исправе када је то законом одређено.
- (2) Овјеравање исправе врши се на самој исправу потписом судије и стављањем печата суда.
- (3) По извршеном овјеравању исправе, суд предаје учесницима оригиналан примјерак ове исправе.

2. Чување исправа

Члан 204.

Суд је дужан примити исправу на чување кад је законом за поједине врсте исправа то изричито одређено или кад је то потребно ради обезбјеђења одређених имовинских или других права.

Члан 205.

Исправа се може предати на чување сваком стварно надлежном суду, с тим што се идентитет подносиоца исправе утврђује према одредбама члана 189. овог закона.

Члан 206.

- (1) О пријему исправе на чување суд саставља записник у који се уноси начин утврђивања идентитета подносиоца исправе, врста и назив примјене исправе.
- (2) Примљена исправа ће се ставити у посебан омот, запечатити и чувати одвојено од осталих списа.

Члан 207.

- (1) Кад суд прима на чување тестамент који није састављен у суду, завјешталац га предаје лично у отвореном или затвореном омоту.
- (2) Кад се на чување предаје отворен тестамент, судија ће га прочитати завјештаоцу и указати на евентуалне недостатке због којих тестамент не би био пуноважан.
- (3) Министар правде ће у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона донијети Правилник који ће регулисати вођење уписника о сачињеним, похрањеним и проглашеним нотарским тестаментима, а које ће водити Нотарска комора Републике Српске.

Члан 208.

- (1) Када су свједоци усменог тестаamenta поднијели суду писмено које садржи вољу завјештаоца, суд ће пријем оваког писмена записнички утврдити, ставити у посебан омот и запечатити.
- (2) На начин из члана 197. овог закона суд ће поступити и кад свједоци усменог тестаamenta дођу у суд да усмено понове изјаву завјештаоца.
- (3) При узимању изјаве свједока, суд ће утврдити изјаву воље завјештаоца и околности од којих зависи пуноважност усменог тестаamenta.

Члан 209.

Након пријема исправе на чување, суд ће подносиоцу исправе издати потвду.

Члан 210.

Ако се исправа о тестаменту, осим судског тестаamenta, преда на чување суду на чијем подручју завјешталац нема пребивалиште, суд је дужан одмах о томе обавијестити суд на чијем подручју завјешталац има пребивалиште.

Члан 211.

- (1) Исправа која се налази на чувању код суда, вратиће се подносиоцу исправе на његов захтјев или његовом пуномоћнику који има овјерену пуномоћ за тај посао.
 - (2) О враћању исправе саставиће се записник у коме ће се записати начин утврђивања идентитета лица коме се враћа исправа.
 - (3) Ако се исправа враћа пуномоћнику, пуномоћ се прилаже записнику и задржава у спису.
3. Судски депозит

Члан 212.

- (1) У судски депозит могу се предати новац, хартије од вриједности и друге исправе које се могу уновчити, племенити метали, драгоцености и други предмети израђени од племенитог метала, када је то законом или другим прописом предвиђено.
- (2) Суд је дужан да прими у депозит и друге предмете кад је законом одређено да дужник може код суда положити за повјериоца ствар коју дугује.

Члан 213.

- (1) Предмети из члана 212. овог закона могу се предати сваком стварно надлежном суду.
- (2) Предмети се предају суду у мјесту испуњења обавезе, осим ако разлози економичности или природа посла захтијевају да се положи у суду у мјесту гдје се ствар налази, а могу се предати и другом суду кад је то законом одређено.

Члан 214.

- (1) Приједлог за предају предмета садржи опис предмета, вриједност предмета, разлоге због којих се предаје предмет, име и презиме лица у чију корист се предмет предаје и услове под којима се предмет предаје.
- (2) Уз приједлог могу се приложити одговарајући докази.

Члан 215.

Суд ће рјешењем одбити приједлог кад оцијени да нису испуњени услови за пријем предмета у депозит или ако предлагач у року од 15 дана не предујми трошкове чувања.

Члан 216.

Ако суд не одбије приједлог, донијеће рјешење о пријему предмета или новца у судски депозит и одредити начин чувања.

Члан 217.

Када је депоновање извршено у корист одређеног лица, суд ће то лице позвати да у року од 15 дана прими предмет из депозита ако испуни одређене услове за предају.

Члан 218.

- (1) Ако је предмет депозита новац или страна валута, суд је дужан да у року од три дана од дана пријема, новац, односно страну валуту, положи на посебан рачун банке ако посебним прописима није другачије одређено.
- (2) Племените метале, ствари израђене од племенитих метала и друге драгоцености, као и хартије од вриједности, суд ће у року од три дана предати банци уколико посебним прописом није другачије одређено.
- (3) Друге предмете који се не могу чувати у судском депозиту суд ће на приједлог предлагача одредити да се чувају у јавном складишту или другој организацији која се бави чувањем ствари, а физичком лицу само ако у мјесту гдје се предмети налазе нема правног лица које обавља дјелатност ускладиштења

Члан 219.

- (1) Прије доношења рјешења о пријему у депозит суд ће наложити предлагачу полагање у депозит потребног предујма за трошкове чувања и руковања таквим предметима.
- (2) Прије предаје предмета на чување, суд ће извршити попис и процјену ствари и о томе сачинити записник у довољном броју примјерака.

Члан 220.

- (1) Ако лице у чију корист је предмет предат изјави да исти не прима, суд ће о томе обавијестити предлагача и затражити да се у одређеном року изјасни;
- (2) Ако лице у чију корист је примљен предмет у судски депозит исти не подигне у одређеном року, суд ће рјешењем позвати предлагача да преузме предмет.
- (3) Предмети примљени у депозит издају се на основу рјешења суда који је одредио пријем.

Члан 221.

- (1) Кад се у депозит предају предмети за које предлагач не зна којем лицу треба да се предају или ако не зна које од више депонованих предмета коме од више лица треба да се предају, суд ће заказати рочиште и позвати предлагача и сва заинтересована лица ради постизања споразума којем лицу припада депоновани предмет.
- (2) Ако се уредно позвана лица не одазову на рочиште или се међу њима не постигне споразум, суд ће их рјешењем упутити да у парници остварују право на предмет примљен у депозиту. У рјешењу ће се одредити и рок за покретање парнице о чему се обавјештава депонент.
- (3) Ако се покрене парнични поступак, суд ће рјешењем покренути овај поступак, а ако се поступак не покрене суд ће рјешењем позвати предлагача да преузме предмет из депозита.

Члан 222.

- (1) Рјешење којим се одређује издавање предмета из депозита садржи нарочито: име и презиме овлашћеног лица да преузме предмет из депозита, начин, рок и услов за преузимање

предмета, као и упозорење на правне посљедице ако предмет не буде преузет у року у коме по закону застаријева право на његово издавање.

- (2) Рјешењем из става 1. овог члана утврђују се и трошкови настали у вези са чувањем и руковањем предмета и ко је дужан да их накнади.

Члан 223.

Предмет из депозита чувар којег је суд одредио може издати само на основу рјешења суда и на начин како је то у рјешењу одређено.

Члан 224.

Ако лице у чију корист је предмет примљен у судски депозит или депонент, који је уредно позван да преузме предмет, исти не подигне у року од три године од дана пријема уредног позива, суд ће рјешењем утврдити да је предмет постао својина Републике Српске.

Члан 225.

- (1) Предмет који је на основу правоснажног рјешења из претходног члана постао својина Републике Српске, суд ће предати органу јединице локалне самоуправе на чијем се подручју налази сједиште суда.
- (2) О предаји предмета из става 1. овог члана саставиће се записник.

4. Поништење исправа

Члан 226.

- (1) У поступку за поништење домаће исправе на којој се непоредно заснива неко материјално право и чије је посједовање нужно за остваривање тог права, прогласиће се да је исправа изгубила своју важност ако је украдена, изгорјела или на било који начин нестала или уништена, осим ако законом није забрањено поништење такве исправе.
- (2) Под условима из става 1. овог члана може се поништити и исправа на којој се заснива неко нематеријално право кад не постоје подаци на онову којих надлежни орган може да изда дупликат те исправе.

Члан 227.

- (1) О приједлогу за поништење исправе коју је издао надлежни орган управе одлучује суд на чијем се подручју налази сједиште издаваоца исправе.
- (2) О приједлогу за поништење исправе, када је у исправи назначено мјесто испуњења обавезе, одлучује суд на чијем се подручју налази мјесто испуњења обавезе.
- (3) Ако се о приједлозима из ст. 1. и 2. овог члана не може одредити надлежност суда, о приједлогу за поништење исправе одлучује суд на чије се подручју налази сједиште, пребивалиште или боравиште предлагача.

Члан 228.

- (1) Приједлог за поништење исправе може поднијети свако лице које је на основу те исправе овлашћено да остварује неко право или има правни интерес да се настала исправа поништи.
- (2) Приједлог за поништење исправе садржи битне састојке исправе (врсте исправе, фирма, назив и сједиште или име и презиме и пребивалиште издаваоца исправе, износ обавезе, мјесто и датум издавања исправе, мјесто испуњења обавезе, да ли исправа гласи на име или на доносиоца или по наредби), чињенице из којих произилази да је предлагач овлашћен за подношење приједлога, као и податке из којих произилази вјероватноћа да је исправа нестала или уништена.
- (3) Уз приједлоге се, ако постоји, прилаже и препис исправе.
- (4) Једним приједлогом може се захтијевати поништење више исправа под условом да је мјесно надлежан исти суд.

Члан 229.

- (1) Ако при претходном испитивању приједлога из члана 228. став 1. овог закона, суд утврди да нису испуњене претпоставке за покретање поступка, приједлог ће се рјешењем одбацити.
- (2) Ако приједлог не одбаци, суд ће наложити издаваоцу исправе и повјериоцу да се у одређеном року изјасне да ли је исправа чије се поништење предлаже издата и да ли постоје и које сметње за спровођење поступка.

Члан 230.

- (1) По пријему изјашњења лица из члана 229. став 2. овог закона, суд ће огласом објавити покретање поступка за поништење исправе.
- (2) Оглас садржи битне састојке исправе потребне за њено идентификовање, рок у коме се могу поднијети пријаве или приговори против приједлога (огласни рок), позив да се исправа покаже суду или изјавити суд о лицу и пребивалишту лица које држи исправу, упозорење да ће се исправа судски поништити ако се у огласном року са исправом не пријави суду или не стави приговор против приједлога за поништење исправе, упозорење дужнику да по овој исправи не може поноважно испунити своју обавезу, нити замијенити или обновити исправу, нити издати нове купоне или талоне и да ималац исправе не смије пренијети права из ове исправе.

Члан 231.

- (1) Оглас из члана 230. овог закона доставиће се свим заинтересованим лицима и објавити на огласној табли суда и једанпут објавити о трошку предлагача у „Службеном гласнику Републике Српске“ или на други одговарајући начин.
- (2) Огласни рок тече од дана објављивања, а ако је оглас објављен на оба начина из става 1. овог члана, огласни рок тече од дана објављивања у гласилу у којем је касније објављен.

Члан 232.

- (1) Дужник не смије испунити обавезу из исправе чије се поништење тражи, нити исправу преиначити, обновити или пренијети на друго лице или за њу издати нове купоне или талоне од момента кад му је достављен оглас или кад је на било који начин сазнао за покретање поступка ради поништења исправе.
- (2) Забрана из става 1.овог члана траје све док рјешење о поништењу исправе или о обустави поступка не постане правоснажно.
- (3) Дужник се може ослободити обавезе само ако износ дуга уплати на депозит суда.

Члан 233.

Дужник је овлашћен да задржи исправу чије се поништење тражи, ако му буде поднесена ради испуњења обавезе или ако је до ње дошао на други начин. Дужник је обавезан да задржану исправу преда суду код којег се води поступак за поништење са назначењем личног имена и адресе лица које му је исправу предало.

Члан 234.

Суд ће обуставити поступак за поништење исправе ако предлагач повуче приједлог или ако предалагач у одређеном року не положи у судски депозит потребан новчани износ за објављивање огласа или ако треће лице поднесе суду исправу или докаже пред судом постојање исправе чије се поништење предлаже.

Члан 235.

Прије доношења рјешења суд је дужан обавијестити предлагача о свакој пријави трећег лица и благовремености те пријаве.

Члан 236.

Кад суд утврди да су испуњени услови за даље вођење поступка, а протекне огласни рок, заказаће рочиште и позвати предлагача, издаваоца исправе, дужника из исправе и сва лица која су се пријавила суду или поднијела приговоре против приједлога за поништење исправе.

Члан 237.

- (1) На основу резултата поступка суд доноси рјешење о поништењу исправе или о одбијању приједлога.
- (2) Рјешење о поништењу исправе садржи податке о издаваоцу исправе и предлагачу, као и битне састојке исправе уз означање износа обавезе ако гласи на испуњење новчане обавезе.
- (3) Рјешење се доставља свим заинтересованим лицима.

Члан 238.

- (1) Против рјешења којим се приједлог за поништење исправе одбацује или одбија или поступак обуставља, жалбу може изјавити само предлагач.
- (2) Против рјешења о поништењу исправе жалбу може изјавити издвалац исправе и дужник из те исправе, као и лице овлашћено на основу исправе, ако није предлагач.

Члан 239.

- (1) Правоснажно рјешење којим се исправа поништава замјењује поништену исправу, док се не изда нова.
- (2) На основу правоснажног рјешења о поништењу исправе, предлагач може од дужника захтијевати остваривање свих права која проистичу из те исправе или му на основу ње припадају, а може захтијевати да му се о његовом трошку изда нова исправа уз предају рјешења о поништењу.

VI ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 240.

- (1) Ако је прије почетка примјене овог закона донесено првостепено рјешење којим се поступак пред првостепеним судом окончава, даљи поступак спровешће се по тадашњим прописима ванпарничног поступка.
- (2) Ако након почетка примјене овог закона буде укинута првостепено рјешење, даљи поступак спровешће се по одредбама овог закона.

Члан 241.

Ступањем на снагу овог закона, престаје примјена преузетог Закона о ванпарничном поступку („Службени лист СР БиХ“, број 10/89) и престаје да важи Закон о измјенама и допунама Закона о ванпарничном поступку („Службени гласник Републике Српске“ број 74/05).

Члан 242.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 01- 637/09
Датум: 08. април 2009. године

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Мр Игор Радојичић